

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ В АКАДЕМІЧНОМУ СЕРЕДОВИЩІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

***Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю
06 червня 2026 року***

ОДЕСА

DOI: <https://doi.org/10.24195/CriticalThinking2026>

УДК: 378:159.955

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Музиченко Ганна В'ячеславівна - доктор політичних наук, професор, проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Койчева Тетяна Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, в.о. першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Папач Ольга Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри математики і методики її викладання Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Дерік Ілона Морисівна - кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Листопад Олексій Анатолійович - доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №15 від 25 червня 2026 року.)*

Рецензенти:

Княжева Ірина Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

їх ранжуванням за ймовірністю з урахуванням пробігу, умов експлуатації та характеру скарг власника транспортного засобу.

Важливим аспектом є також критична оцінка діагностичного обладнання та меж його застосовності. Сканувальні прилади та осцилографи надають фахівцю числові значення параметрів, однак не здійснюють інтерпретацію цих даних. Аналіз часових діаграм сигналів датчиків, зокрема лямбда-зондів, датчиків розподільного вала та тиску у паливній рейці, вимагає не лише знання нормативних діапазонів, але й розуміння причинно-наслідкових зв'язків між відхиленнями сигналів та конкретними несправностями. Критичне мислення у цьому контексті реалізується через принцип перехресної верифікації: отримані інструментальні дані перевіряються шляхом зіставлення з альтернативними джерелами інформації — результатами фізичного огляду, даними про технічне обслуговування та характеристиками відмови в динаміці.

Практичне впровадження принципів критичного мислення у процес підготовки фахівців з діагностування доцільно реалізовувати через проблемно орієнтоване навчання на основі реальних або змодельованих кейсів несправностей. Такий підхід формує у студентів навички структурованого аналізу, вміння формулювати обґрунтовані гіпотези та перевіряти їх у визначеній методичній послідовності. Дослідження, проведені у провідних технічних університетах Європи, свідчать, що фахівці, які пройшли підготовку із застосуванням методик розвитку критичного мислення, допускають значно менше помилкових діагностичних висновків порівняно з колегами, що здобули виключно інструментальну підготовку.

Таким чином, критичне мислення при діагностуванні автомобілів є не факультативним доповненням до технічних знань, а системоутворювальною компонентою професійної компетентності сучасного діагноста. Інтеграція методологічних принципів критичного аналізу в освітні програми підготовки фахівців технічного профілю є науково обґрунтованим і практично необхідним кроком до підвищення якості технічного обслуговування транспортних засобів та зниження ризиків, пов'язаних із хибними діагностичними рішеннями. Перспективним напрямом застосування критичного мислення в діагностуванні автомобілів слід вважати розробку формалізованих алгоритмів діагностичного мислення, що поєднують елементи штучного інтелекту з евристичними підходами досвідченого фахівця, здатного до рефлексії власних когнітивних стратегій.

КРИЧКІВСЬКА Оксана Василівна

DEVELOPING CREATIVE THINKING IN FUTURE IT SPECIALISTS

The development of creative thinking in future IT professionals is one of the key strategic objectives of the modern higher education system, as it is precisely the ability to think innovatively and outside the box that determines professional success in the digital age. The information technology sector is developing at an extremely rapid pace, leading to the constant updating of tools, software development methods and approaches to solving complex problems. In such conditions, the traditional model of training specialists, which focuses primarily on the acquisition of algorithms and standard solutions, is insufficient. The ability to think creatively, engage in innovative activity and adapt quickly to new technological challenges is coming to the fore.

Creative thinking is defined as a complex cognitive process involving the generation of new ideas, the creation of original solutions and the combination of familiar elements into new systems. In his concept of creativity, M. Csikszentmihalyi emphasises that creativity arises at the intersection of individual abilities, cultural context and social environment, making it not only a psychological but also a social phenomenon [1]. In the field of IT, this manifests itself in the ability to develop effective algorithms, create innovative software products, optimise data processing systems and design user-friendly interfaces.

An important theoretical foundation for the development of creative thinking in IT education is the concept of computational thinking, proposed by J. Wing. It defines the ability to formulate problems in such a way that they can be solved using algorithms and logical structures [2]. This way of thinking is fundamental for IT professionals, as it combines analytical and creative components, enabling them to find effective solutions to complex problems in programming, data analysis and systems design.

The development of creative thinking is impossible without the creation of an appropriate educational environment. Modern pedagogy emphasises the need to move from rote learning to an activity-based and problem-oriented approach. As K. Robinson notes, the education system should be geared not towards standardisation, but towards the development of each student's individual creative abilities [3]. This involves creating conditions in which students can experiment, make mistakes, seek alternative solutions and put their own ideas into practice.

One of the most effective tools for developing creativity is project-based learning. In the process of carrying out projects, IT students encounter real or near-real problems that do not have a single correct solution. This encourages them to seek new approaches, work in teams and integrate knowledge from various disciplines. T. Kelley and D. Kelley emphasise that the development of creative confidence is a key factor in innovation, as it enables a person to overcome the fear of making mistakes and actively experiment with ideas [4].

Interactive teaching methods play an important role in the development of creative thinking, in particular brainstorming, E. de Bono's six thinking hats method, design thinking and the case method. These methods promote the active generation of ideas, the development of critical thinking and the ability to analyse a problem from different perspectives. In particular, design thinking is user-centred and enables

students to develop innovative solutions through the stages of empathy, problem formulation, idea generation, prototyping and testing.

The importance of digital technologies in fostering creativity deserves special mention. The use of modern software environments, collaboration platforms and prototyping tools enables students to turn their own ideas into real digital products. This helps develop the practical skills necessary for future professional work in the IT sector. Furthermore, the digital environment provides the opportunity for rapid feedback, which is a key factor in creative development.

Equally important is the psychological aspect of creative thinking. According to M. Csikszentmihalyi's 'flow' theory, the highest level of creative productivity is achieved in a state of complete immersion in an activity, when a person feels a balance between the complexity of the task and their own capabilities [1]. In the learning process, this can be achieved through carefully selected tasks that are sufficiently complex to stimulate thinking, yet achievable for the student.

Thus, the development of creative thinking in future IT professionals is a complex, multi-level process that includes pedagogical, psychological and technological components. Its effectiveness depends on the transition to active teaching methods, the development of project-based learning, the integration of digital technologies and the creation of an environment that stimulates students' creativity and independence. The result is a new type of specialist, capable not only of applying existing technologies but also of creating innovative solutions that will shape the development of the digital society.

References

1. Csikszentmihalyi M. Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention. New York: Harper Perennial, 2013. URL: <https://www.harpercollins.com/products/creativity-mihaly-csikszentmihalyi> (accessed: 06.05.2026).
2. Wing J. M. Computational thinking. Communications of the ACM. 2006. Vol. 49(3). pp. 33–35. DOI: <https://doi.org/10.1145/1118178.1118215>
3. Robinson K. Do schools kill creativity? TED Talk, 2006. URL: https://www.ted.com/talks/ken_robinson_says_schools_kill_creativity (accessed: 06.05.2026).
4. Kelley T., Kelley D. Creative Confidence: Unleashing the Creative Potential Within Us All. New York: Crown Business, 2013. URL: <https://www.creativeconfidence.com> (accessed: 06.05.2026).

КРУПА Володимир Романович

**ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ
«ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»**

combating deception (self-deception) and increasing stress resistance in extreme conditions	психологічний ресурс протидії обману (самообману) та підвищення стресостійкості в екстремальних умовах	
Nataliia Kravchuk Formation of critical thinking in the process of teaching a “professional foreign language”	Кравчук Наталія Формування критичного мислення в процесі викладання “іноземної мови професійного спрямування”	176
Mykhailo Krasota Critical thinking in car diagnostics	Красота Михайло Критичне мислення при діагностуванні автомобілів	178
Oksana Krychkiivska Developing creative thinking in future it specialists	Кричківська Оксана Розвиток креативного мислення у майбутніх ІТ-фахівців	180
Volodymyr Krupa Formation of critical thinking skills in students when studying the discipline "innovative entrepreneurship"	Крупа Володимир Формування навичок критичного мислення у здобувачів освіти при вивченні дисципліни «інноваційне підприємництво»	182
Andrii Krupnyk Critical thinking in the practice of democracy: how to influence local politics	Крупник Андрій Критичне мислення у практиці народовладдя: як впливати на місцеву політику	186
Halyna Kuznetsova Communicative-cognitive approach in the methodological system of teaching phonetics to future teachers of Ukrainian literature	Кузнецова Галина Комунікативно-когнітивний підхід у методичній системі навчання фонетики майбутніх учителів української словесності	191
Yurii Kulieshkov Critical thinking is an important stage in the development of a creative personality	Кулєшков Юрій Критичне мислення важливий етап розвитку творчої особистості	196
Svitlana Kulikova Critical thinking strategies in the process of musical and sensory development of preschoolers with special educational needs	Кулікова Світлана Стратегії критичного мислення у процесі музично-сенсорного розвитку дошкільників із особливими освітніми потребами	200
Maryna Kushnierova Formation of	Кушнєрєва Марина	204